

Nr 1182

Av herrar **Sörenson**, och **Österdahl**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 122, angående utbyggnad av organisationen för läkar- och tandläkarutbildning i Stockholm m.m.

(Lika lydande med motion nr 1389 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition 1970: 122 hemställas att riksdagen måtte be- myndiga Kungl. Maj:t att inrätta 17 professurer vid Karolinska institutet. Professurerna skall inrättas under förra delen av 1970-talet och huvudsak- ligen förläggas till det nya undervisningssjukhuset i Huddinge.

Av de 17 professurerna är 15 anknutna till somatiska discipliner, två — psykiatri samt barn- och ungdomspsykiatri — har psykisk orientering.

Att fastställa vilken roll psykisk ohälsa och olika slag av beteendestör- ningar spelar som alstrare av det totala sjukvårdsbehovet i vårt land visar sig vara svårt, bl. a. därför att jämförbart sjukdomsmaterial icke går att åstadkomma. Alla erfarenheter talar emellertid för att kroppssjukvården betungas av människor, för vilka en psykisk och/eller social störning är det primära problemet. Försummelser och misslyckanden inom den psykiska vårdsektorn är en väsentlig orsak till att ett hårt tryck består inom kroppss- sjukvården. En betydande del av sängplatserna på kroppssjukhus torde för närvarande upptagas av patienter, vilkas grundsjukdom härrör från stör- ningar i den inre, psykiska balansen. (Auktoriteter finns som räknar med att tillgängliga sängplatser för kroppssjuka till 30 % upptas av psykiskt sjuka patienter.)

Flera försök har emellertid gjorts att beräkna frekvensen av psykiska störningar. Mentalsjukvårdsberedningen fann 1957 att av "fallen" i en en- kåt bland 500 slumpmässigt utvalda stockholmare, 22 % av männen och 29 % av kvinnorna stod i behov av läkarkonsultation på grund av psykiska störningar. En undersökning år 1962 i vårt lands fyra största städer visade att i en tredjedel av fallen var psykiska skäl huvudorsaken till rapporterad arbetsoförmåga. En undersökning (av dr Olle Hagnell) på ett stort mate- rial (24 000 personer) gav vid handen att risken att drabbas av svårare psykisk sjukdom före 60 års ålder var för män 7,9 % och för kvinnor 15,4 %. Sannolikheten att konsultera psykiater minst en gång under livet var för män 29 %, för kvinnor 42 %. Jonsson-Kälvestens "222 stockholmspoj- kar" visade att risken för psykiska störningar är särskilt stor under barna-

och ungdomsåren. Omkring 25 % av populationen i dessa åldrar har behov av psykiatrisk hjälp.

Ovan antydda siffror har redovisats för att styrka vår tes: stagnationen inom den psykiska vårdsektorn måste brytas, statens satsning på sjukvård måste bli mer realistisk, d. v. s. den psykiska vårdsektorn måste få en större relativ del av den totala personella och ekonomiska satsningen på sjukvården i vårt land.

Sjukvårdsproblemet blir då i hög grad en fråga om adekvat utbildning. Utbildning av läkare som behärskar den psykiska vårdsektorn är dock endast en del av det totala hälsovårdskomplexet. Det är här en fråga om att uppspara och söka eliminera psykiskt orienterade miljöhot, att effektivt stödja psykisk hälsovård, att utbilda vårdpersonal av olika kategorier så att den kan fungera på ett helande sätt också inom den psykiska sektorn, att specialutbilda läkare, psykologer och terapeuter, så att de kan utgöra en kraftig hävstång då fråga är att lyfta upp den psykiska sjukvården ur dess nödläge. Men i det nu aktuella utbildningsförslaget gäller frågan inriktningen av läkarutbildningen.

I föreliggande proposition tas icke hela frågan om sjukvården upp till behandling. Men utväljandet av discipliner för de 17 nya professurerna antyder en grundinställning till det hos statsmakterna ovan anförda vårdproblemet. Endast två av 17 nya läkarprofessurer ägnas den psykiska sektorn. Med andra ord: 11,8 % av de föreslagna professurerna är psykiskt inriktade. Enligt vår mening är denna "fördelning" av professurer icke anknuten till verklighetens läkarbehov.

I runt tal 30 % av sjukhusplatserna vid slutna sjukvård finns vid psykiatriska sjukhus och kliniker. Härtill kommer att det öppna vårdbehovet inom den psykiska vårdsektorn är betydande. Alltjämt är underbemanningen inom psykiatrisk läkarvård betydande, och någon rationell neurosvård förekommer knappast i vårt land.

Det synes oss att det hade varit riktigt, om cirka en tredjedel av de nya professurerna gällt skilda discipliner inom den psykiska hälso- och vårdsektorn, d. v. s., att minst sex av professurerna haft psykisk inriktning.

Då vi är medvetna om att de flesta reformer sker gradvis och icke stegvis avstår vi från ett yrkande enligt vad vi nu antytt. Men vi anser att en av de nya professurerna borde ha gällt neuroslära och psykoterapi. Vi förordar att en sådan professur inrättas. Det kan ske antingen genom att antalet professurer utökas med en eller genom att de somatiska disciplinerna — alla säkert väsentliga — får överlämna en professur åt den psykiska vårdsektorn enligt vad vi anför.

Med stöd av vad vi ovan redovisat får vi föreslå,

att riksdagen måtte besluta att, då nya professurer en-

ligt Kungl. Maj:ts förslag i proposition 1970: 122 inrättas vid Karolinska institutet, en av dessa professurer måtte gälla nevroslära och psykoterapi.

Stockholm den 22 april 1970

Joel Sörenson (fp)

S.-O. Österdahl (fp)
